

Ecologisch onderzoek

*In het kader van de Wet natuurbescherming
en de Verordening Ruimte*

Plangebied: Oorgat 6 te Edam
Projectnummer: 2117-02
Opsteller: M. Langstraat

Colofon

Opdrachtgever: Oorgat Ontwikkeling BV
Contactpersoon: dhr. M. Leschot

Opdrachtnemer: By Nature advies
Opsteller: mw. M. Langstraat
Datum: 08-10-2021
Projectnummer: 2117-02
Rapportnummer: 2117-02v1.0
Aantal pagina's: 22

Wijze van citeren: Langstraat, M. 05-10-2021. Ecologisch onderzoek, Oorgat 6 te Edam, Rapportnummer 2117-02v0.1, By Nature advies, Delft.

Inhoud

1. Inleiding.....	4
1.1 Aanleiding.....	4
1.2 Doelstelling van het onderzoek.....	4
1.3 Leeswijzer	4
2. Plangebied.....	5
2.1 Ligging plangebied.....	5
2.2 Bestaande situatie	5
2.3 Voorgenomen werkzaamheden en planning	7
3. Toetsing en methodiek	8
3.1 Toetsing Wettelijk kader	8
3.2 Methode vleermuizen	9
3.3 Methode gierzwaluw.....	9
3.4 Methode huismus	10
3.5 Methode uilen onderzoek.....	10
3.6 Methode marterachtigen.....	11
3.7 Effectbeoordeling en toetsing.....	12
4. Resultaten onderzoek.....	13
4.1 Resultaten vleermuisonderzoek.....	13
4.2 Resultaten gierzwaluwonderzoek	14
4.3 Resultaten huismusonderzoek.....	14
4.4 Resultaten uilenonderzoek	14
4.5 Resultaten marteronderzoek	16
5. Effectbeoordeling, toetsing en aanbevelingen.....	17
5.1 Functionaliteit plangebied en effecten	17
5.2 Aanbeveling met betrekking tot egel.....	17
6. Conclusies en aandachtspunten	18
6.1 Conclusie	18
6.2 Aandachtspunten	18
7. Geraadpleegde bronnen.....	20

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Oorgat Ontwikkeling BV heeft By Nature advies ecologisch onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen en functioneel leefgebied van vleermuizen, huismus, gierzwaluw, uilen en marterachtigen in het plangebied Oorgat 6a en 6b te Edam. De aanleiding van het onderzoek betreft de geplande ontwikkeling van een woonzorgcomplex op het perceel.

Op basis van de quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming¹ is geconstateerd dat onderzoek noodzakelijk is naar de volgende functies en soorten:

- Nest- en verblijfplaatsen in het woonhuis van huismus en gierzwaluw
- Essentieel leefgebied van de huismus
- Vaste rust- en nestplaatsen van kerkuil en steenuil
- Verblijfplaatsen en leefgebied van marterachtigen
- Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen.

De bovenstaand benoemde soorten zijn beschermd conform de Wet natuurbescherming. Het verstoren, beschadigen of vernietigen van deze verblijfplaatsen en/of de functionele leefomgeving van deze soorten is niet toegestaan. Op basis van de quickscan flora en fauna zijn overtredingen van de Wet natuurbescherming op overige beschermde soorten uitgesloten.

1.2 Doelstelling van het onderzoek

Het nader onderzoek is uitgevoerd om vast te stellen:

- of in het plangebied vleermuizen, gierzwaluwen, huismus, uilen of marterachtigen aanwezig zijn;
- of in het plangebied vaste verblijfplaatsen van één van deze soorten aanwezig zijn;
- of het plangebied deel uitmaakt van de functionele leefomgeving van de betreffende soorten;
- wat de effecten zijn van de voorgenomen ontwikkeling op de functionele leefomgeving van vleermuizen en gierzwaluw;
- of er sprake is van een overtreding in het kader van de Wet natuurbescherming.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden het project, het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden beschreven. In hoofdstuk 3 wordt een toelichting gegeven op het toetsingskader en de Wet natuurbescherming. De resultaten van het soortonderzoek worden in hoofdstuk 4 beschreven. De te verwachten effecten met betrekking tot beschermde soorten staan in hoofdstuk 5. Tot slot volgen in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen. Bronvermeldingen zijn in de tekst met een nummer aangegeven, wat naar het desbetreffende nummer onderaan de pagina wijst.

¹ Langstraat, M. 15-06-2021. Quickscan flora en fauna Oorgat 6 te Edam, Rapportnummer 2117-01v0.1, By Nature advies, Delft

2. Plangebied

2.1 Ligging plangebied

Het plangebied bestaat uit een perceel aan de Oorgat 6a en 6b in Edam, gemeente Edam-Volendam in de provincie Noord-Holland. Voor de ligging en begrenzing van het plangebied wordt verwezen naar Afbeelding 2.1.

Afbeelding 2.1: Ligging en begrenzing plangebied.

2.2 Bestaande situatie

Het plangebied bestaat uit een perceel met daarop een woonhuis, loods, verschillende opstallen, parkeergelegenheid en groen.

Het woonhuis op het perceel betreft een vrijstaande woning met twee woonlagen en een pannendak. Aan drie zijden is het woonhuis omringt door een groene tuin. Aan de zuidoostzijde grens de gevel van het woonhuis aan de langslopende straat (Oorgat).

Achter het woonhuis staat een grote loods met een golfplaten dak. De loods is opgetrokken uit baksteen (halfsteens). Aan de voorzijde van de loods (tussen de loods en het woonhuis) is een aanbouw. De aanbouw is opgetrokken uit golfplaten. De loods is opgedeeld in een aantal ruimten met ieder een rolluik die van buitenaf toegang biedt. De houten betimmering langs de dakrand van de loods is deels weggerot. De loods zelf is grotendeels leeg. Er staan enkele caravans, een auto en wat oud meubilair in.

Op de achterzijde van het erf staan een aantal opstallen. De opstallen zijn zeer vervallen en deels overwoekerd met groen. In de opstallen staan met name oude onderdelen van woningen als oude deuren, wasbakken, aanrecht, stapels dakpannen en meubilair. Tussen de opstallen staat tevens een oude auto.

De achterzijde van het erf is begroeid met hoog opgaand gras en kruidenrijke begroeiing. Het erf grenst aan de achterzijde aan een watergang. De watergang heeft aan de zijde van het erf een steile, maar natuurlijke oever. Aan de overzijde is de watergang beschoeid met een betonnen rand. Het groen aan de overzijde van de watergang maakt deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, zie afbeelding 2.2). Dit NNN gebied bestaat uit het Fort aan de Klop en omliggend water en groen. Het Fort aan de Klop wordt door verschillende vleermuissoorten gebruikt als verblijf- en overwinteringslocatie, waaronder gewone grootoorvleermuis, baardvleermuis, watervleermuis en ruige dwergvleermuis².

De rest van het erf, bij de inrit en naast het woonhuis, bestaat uit half verharding. Op de half verharding staan verschillende campers geparkeerd. Het erf is omringt met opgaand groen bestaande uit bomen en struikgewas.

Zie bijlage 1 voor een foto impressie van de huidige situatie.

Afbeelding 2.2: Ligging plangebied (rood omlijnt) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (grijs)

² Langstraat, 2021

2.3 Voorgenomen werkzaamheden en planning

De opdrachtgever is voornemens om op het perceel een woonzorgcomplex te realiseren (zie afbeelding 2.3). Hiervoor moet alle huidige bebouwing en opstallen op het perceel verwijderd worden. Tevens zal (een deel van) het groen verwijderd worden. Een monumentale beuk aan de voorzijde van het perceel wordt behouden. De watergang aan de noordzijde van het plangebied blijft ongemoeid.

De planning is op het moment van dit schrijven nog niet bekend.

nieuwe situatie

Afbeelding 2.3: Nieuwe situatie van het plangebied³

³ Schetsontwerp Architectenbureau Ruben Wennekers, maart 2021.

3. Toetsing en methodiek

3.1 Toetsing Wettelijk kader

De resultaten van het nader onderzoek worden getoetst aan de Wet natuurbescherming, soortbescherming (Wnb). De Wet natuurbescherming onderscheidt drie verschillende beschermingsregimes voor dier- en plantensoorten. De eerste twee categorieën zijn de beschermde soorten, gebaseerd op de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (uit 1979) en de Habitatrichtlijn (uit 1992). Het derde beschermingsregime betreffen soorten die niet op Europees niveau beschermd zijn, maar wel op landelijk niveau: de nationaal beschermde soorten (in de wet aangeduid als “andere soorten”).

Alle vleermuizen behoren tot de beschermde soorten van de Europese Habitat richtlijn. Verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van vleermuizen zijn jaarrond beschermd conform artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming en de Europese Habitatrichtlijn, Bijlage IV. Verblijfplaatsen van vleermuizen mogen zonder ontheffing niet opzettelijk beschadigd, verstoord of vernield worden. Verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van gierzwaluw zijn jaarrond beschermd conform artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming en de Europese Vogelrichtlijn. Verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van gierzwaluw mogen zonder ontheffing niet opzettelijk beschadigd, verstoord of vernield worden. De verbodsbepalingen zijn weergegeven in tabel 3.1.

Tabel 3.1: Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming, Soortbescherming⁴.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernietigen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaat- sen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernietigen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplanting- plaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernietigen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernietigen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernietigen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernietigen

⁴ Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen Ministerie van Economische zaken

3.2 Methode vleermuizen

Het aantal bezoeken, het tijdstip en de periode(n) voor het vleermuisonderzoek zijn gebaseerd op het meest recente Vleermuisprotocol⁵ en de Kennisdocumenten voor vleermuizen⁶. In het protocol en de Kennisdocumenten is de minimale inspanning omschreven om de aan- dan wel afwezigheid van beschermde soorten te onderzoeken. Indien wordt afgeweken van het vleermuisprotocol en de kennisdocumenten wordt dit goed onderbouwd bij de resultaten.

De inventarisaties zijn uitgevoerd in de geschikte periode door twee ervaren ecologen⁷ met batdetector (type: Pettersson D240X). Een batdetector is een apparaat dat ultrasone geluiden, die een vleermuis maakt, omzet in voor de mens hoorbare tikkende geluiden. Aan de hand van het ritme van het geluid en de frequentie waarop de vleermuis het beste wordt gehoord, de zogenaamde “piekfrequentie”, kan in veel gevallen worden bepaald om welke vleermuissoort het gaat. Voor het determineren van soorten wordt gebruik gemaakt van opnameapparatuur (type: Olympus) en het programma Batsound. Om de vliegroutes, foerageergebieden en verblijfplaatsen in kaart te brengen, is lopend met de batdetector het plangebied doorzocht. Daarnaast is een deel van de omgeving rondom het plangebied doorzocht.

Tijdens de inventarisaties zijn waarnemingen (soort, tijdstip, locatie, gedrag etc.) en de weersomstandigheden genoteerd en zijn geluidsopnamen van vleermuizen gemaakt. De resultaten van de inventarisaties zijn weergegeven op kaarten. Aan de hand van de resultaten is de functionaliteit van het plangebied voor beschermde soorten beschreven en zo nodig met foto's verduidelijkt.

Omdat de activiteit van vleermuizen afhankelijk is van de weersomstandigheden en vleermuizen regelmatig verhuizen tussen verschillende verblijfplaatsen binnen hun netwerk, is het noodzakelijk meerdere malen bij gunstige weersomstandigheden te inventariseren. Gunstige weersomstandigheden zijn nachten met een temperatuur van >10°C en zonder harde wind of regen. In totaal zijn vijf locatiebezoeken uitgevoerd, drie in het voorjaar (15 mei t/m 15 juli) en twee in het najaar (15 augustus t/m 30 september) (zie tabel 3.1).

3.3 Methode gierzwaluw

Het aantal bezoeken, het tijdstip en de periode(n) voor het gierzwaluwonderzoek zijn conform het Kennisdocument gierzwaluw versie 1.0 juli 2017 van de Bij12⁸. In het Kennisdocument is de minimale inspanning omschreven om de aan- dan wel afwezigheid van de gierzwaluw te onderzoeken. Indien wordt afgeweken van het Kennisdocument wordt dit onderbouwd bij de resultaten.

Het gierzwaluw onderzoek is uitgevoerd op drie veldbezoeken in de avond in de periode 1 juni tot 15 juli, waarvan minimaal 1 inventarisatie in de periode 20 juni en 7 juli (zie tabel 3.1). Tussen de bezoeken is een periode van minimaal 10 dagen aangehouden. De bezoeken zijn uitgevoerd van 21:00 tot 22:30 uur en minimaal tot een half uur na zonsondergang. Het veldbezoek is uitgevoerd door een ervaren ecooloog met verrekijker.

⁵ 'Protocol vleermuizen 2021', Vakberaad vleermuizen, Netwerk Groene Bureaus, 2021.

⁶ Kennisdocumenten BIJ12: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

⁷ Het dak van het pand is alleen aan de achterzijde en vanaf één locatie zichtbaar.

⁸ Kennisdocumenten BIJ12: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Tijdens de inventarisaties zijn waarnemingen (soort, tijdstip, locatie, gedrag etc.) en de weersomstandigheden genoteerd. De resultaten van de inventarisaties zijn weergegeven op kaarten. Aan de hand van de resultaten is de functionaliteit van het plangebied voor beschermde soorten beschreven en zo nodig met foto's verduidelijkt.

3.4 Methode huismus

Huismusonderzoek moet worden uitgevoerd doormiddel van twee ochtenden in de periode 1 april- 15 mei of 4 bezoeken in de periode 10 maart-20 juni met tussen de bezoeken een periode van minimaal 10 dagen. Vanwege de startdatum van het onderzoek was het niet meer mogelijk om aan de optie van de eerste onderzoeksmogelijkheid te voldoen en werd ook de minimale tussenliggende van 10 dagen erg lastig. Om deze reden zijn zes veldbezoeken uitgevoerd in de periode 20 mei – 14 juli 2021 (zie tabel 3.1).

Het huismusonderzoek start altijd minimaal 1 uur na zonsopkomst en is uitgevoerd door een ervaren ecooloog met verrekijker. Het onderzoek is niet geheel uitgevoerd conform het Kennisdocument huismus versie 1.0 juli 2017 van de Bij12. Om deze reden zijn extra veldbezoeken uitgevoerd.

3.5 Methode uilen onderzoek

De afwezigheid van broedende kerkuilen kan zijn aangetoond als tijdens drie gerichte veldbezoeken verspreid in de periode van begin februari tot en met half oktober geen aanwezigheid kan worden aangetoond. De meest optimale periode om de aanwezigheid van steenuil aan te tonen, is van 15 februari tot en met 15 april. Daadwerkelijke gebruik van het nest kan aangetoond worden in de periode van begin februari tot en met half juli⁹.

Het uilenonderzoek is uitgevoerd door een ervaren ecooloog middels drie nachtelijke veldbezoeken in de periode 20 mei- 1 juli (zie tabel 3.1). Hiernaast is bij elk veldbezoek gezocht naar sporen van uilen in de vorm van braakballen, uitwerpselen en andere sporen.

Tabel 3.1: Data en weersomstandigheden uitgevoerde veldinventarisaties

Nr.	Datum	Tijd	Zon op/onder	Soortgroepen	Weersomstandigheden
1	20-05-2021	03:30-07:40	05:39 uur	Vleermuizen, uilen, huismus en marter	11°C, wind 3Bft, half bewolkt.
2	03-06-2021	20:30-00:00	21:51 uur	Huismus, gierzwaluw, vleermuizen, uilen, marters	18°C, windstil, licht bewolkt
3	11-06-2021	19:30-22:00	21:59 uur	Gierzwaluw, huismus en marters	20°C, 2 Bft, bewolkt
4	21-06-2021	7:30 09:00	05:20 uur	Huismus en marters	14°C, 2 Bft, bewolkt
5	01-07-2021	19:00-00:05	22:05 uur	Gierzwaluw, huismus, vleermuizen, uilen, marters	15°C, 3 Bft, bewolkt
6	14-07-2021	14:00-15:30	nvt	Huismus, marter, uilen	18°C, 3 Bft, bewolkt
7	23-08-2021	22:00-00:00	20:47 uur	Vleermuizen	17°C, 2 Bft, half bewolkt
8	21-09-2021	21:30-23:30	19:40 uur	Vleermuizen en marter	13°C, 2 Bft, licht bewolkt

⁹ Kennisdocumenten Kerkuil en Steenuil, versies 1.0, juli 2017, Bij12

3.6 Methode marterachtigen

Het marteronderzoek is uitgevoerd middels het plaatsen van cameravallen (trapcam) in het plangebied. Trapcam's zijn camera's die automatisch worden geactiveerd door middel van een bewegingssensor. Door het gebruik van infrarooddetectie kunnen deze ook 's nachts foto- en video-opnames maken, een vereiste voor een nacht- en schemeractieve soort als de steenmarter.

De camera's zijn geplaatst in twee perioden (zie tabel 3.2). Deze perioden betreffen:

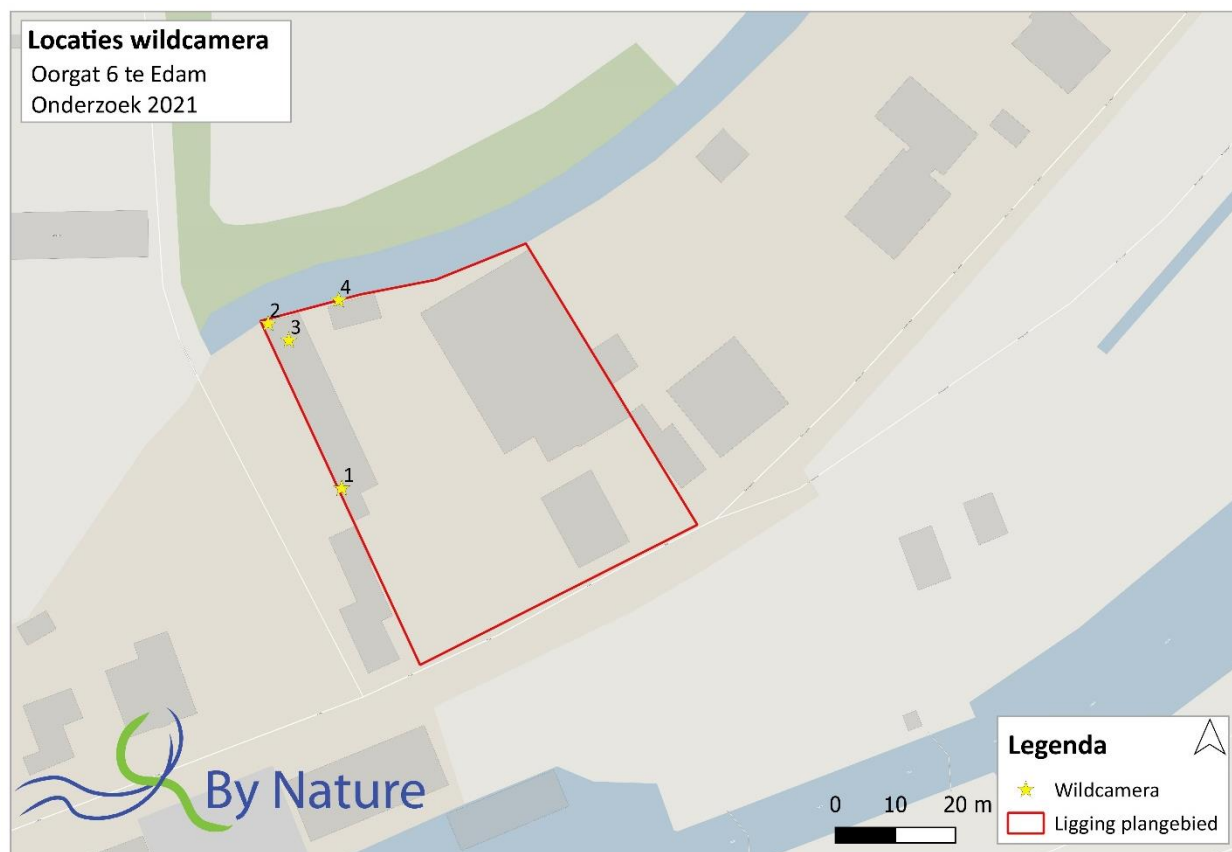
- 3 juni 2021 tot 1 juli 2021.
- 14 juli 2021 tot 21 september 2021

Tabel 3.2: Locaties en perioden plaatsing camera's Zie ook afbeelding 2

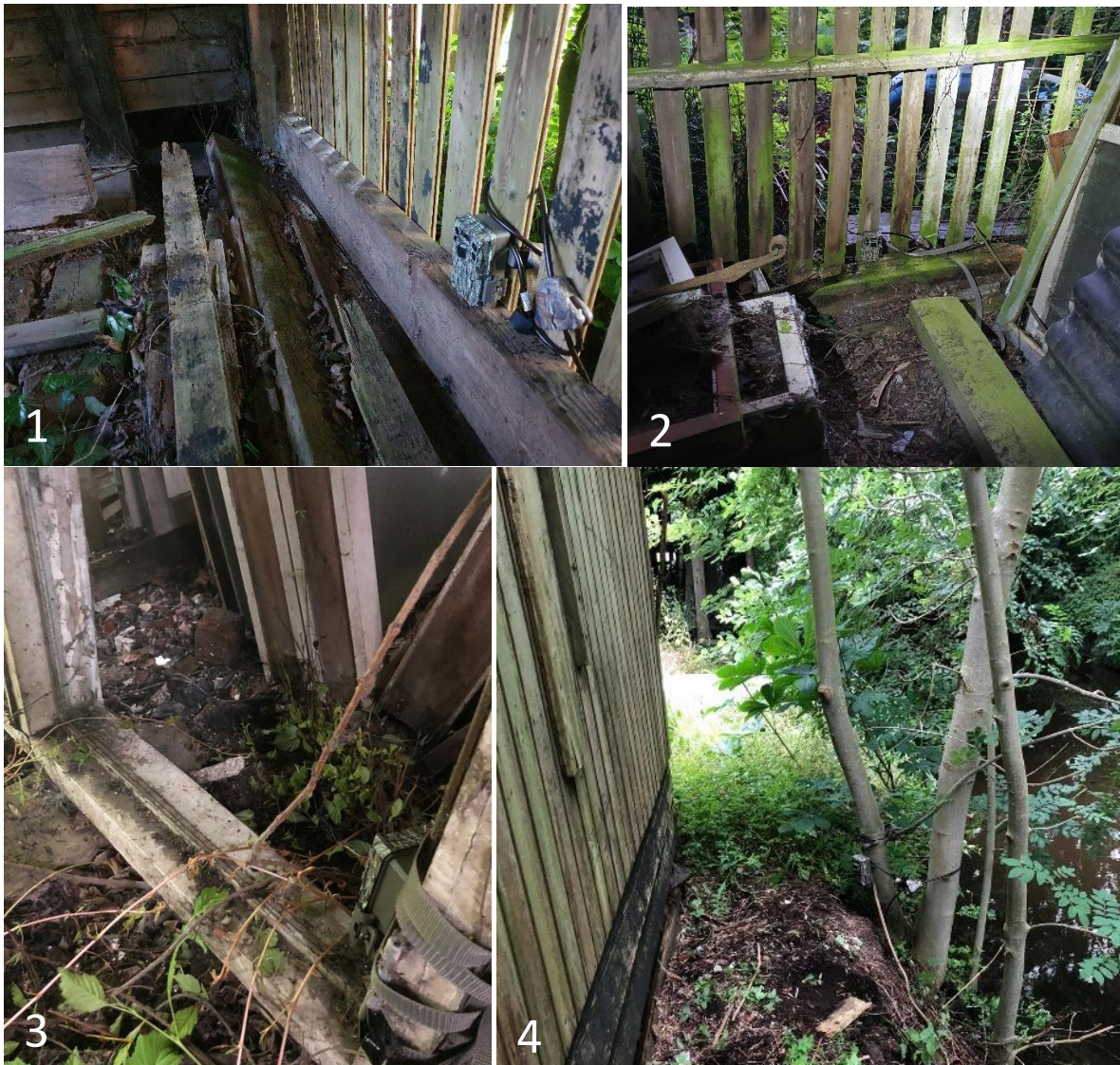
Camera nr.	Locatie	Periode
1	Overkapping zuidzijde	03-06-'21 tot 01-07-'21
2	Overkapping noordzijde	03-06-'21 tot 01-07-'21
3	Overkapping noordzijde	14-07-'21 tot 21-09-'21
4	Langs de watergang	14-07-'21 tot 21-09-'21

De camera's zijn in het plangebied geplaatst, gericht op locaties waar sporen (prooiresten, uitwerpselen, pootafdrukken) aangetroffen worden, waar geschikte in- en uitgangen voor verblijfplaatsen aanwezig zijn en op potentiële verbindingen en rustplaatsen (zie afbeelding 3.1 en 3.2).

Naast het plaatsen van cameravallen is het onderzoeksgebied tijdens alle veldbezoeken geïnspecteerd op aanwezigheid van sporen van. Dit betreffen prooiresten, uitwerpselen en pootafdrukken.

Afbeelding 3.1: Locaties van de wildcamera's marteronderzoek Oorgat te Edam

Afbeelding 3.2: Locaties van de wildcamera's (nummers corresponderen met tabel 3.2 en afbeelding 3.1).

3.7 Effectbeoordeling en toetsing

Voor de aanwezige beschermde soorten worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Wnb (zie tabel 3.1) en de zorgplicht.

De toetsing is gericht op aantasting en verstoring van individuen, hun voortplantingsplaatsen en overige vaste rust- en verblijfplaatsen en hun functionele leefomgeving. De toetsing is afhankelijk van de kwetsbare periode waarin handelingen een effect kunnen hebben. Vervolgens wordt beoordeeld of aantasting van individuen, verblijfplaatsen en hun functionele leefomgeving een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de regionale of landelijke populatie.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de voor die soort(groep) geldende standaarden en kennisdocumenten. De onderzoeksperiode voor al de betreffende soorten is optimaal. De inventarisatie blijft echter een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is hieraan dan ook voldoende invulling gegeven.

4. Resultaten onderzoek

4.1 Resultaten vleermuisonderzoek

Op basis van het vleermuisonderzoek is vastgesteld dat in het plangebied geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Het plangebied en de directe omgeving wordt wel door meerdere vleermuissoorten gebruikt als foerageergebied. Het plangebied zelf betreft geen (belangrijk) essentieel foerageergebied of vliegroute. Wel grenst het plangebied aan de noordzijde aan het gebied rondom Fort aan de Klop. Dit gebied maakt voor verschillende vleermuissoorten (gewone dwergvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis) deel uit van een belangrijk leef- en foerageergebied.

Beschrijving voorjaarsonderzoek

Tijdens de bezoeken in het voorjaar zijn binnen de begrenzing van het plangebied alleen foeragerende vleermuizen waargenomen en eenmaal een overvliegende rosse vleermuis.

Op 20 mei was het erg stil binnen het plangebied. Boven de Oorgat (weg) en her en der in de omgeving (nabij Oorgat 1) zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen aanwezig. Verder zijn op 20 mei geen waargenomen gedaan van vleermuizen.

Op 3 juni wordt om 22:33 uur de eerste waarneming gedaan van een foeragerende gewone dwergvleermuis boven de Oorgat (weg). Kort daarop is ook een foeragerende gewone dwergvleermuis aanwezig boven de watergang aan de noordzijde van het plangebied. Vanaf 22:58 is ook een laatvlieger foeragerend aanwezig boven het erf van het plangebied.

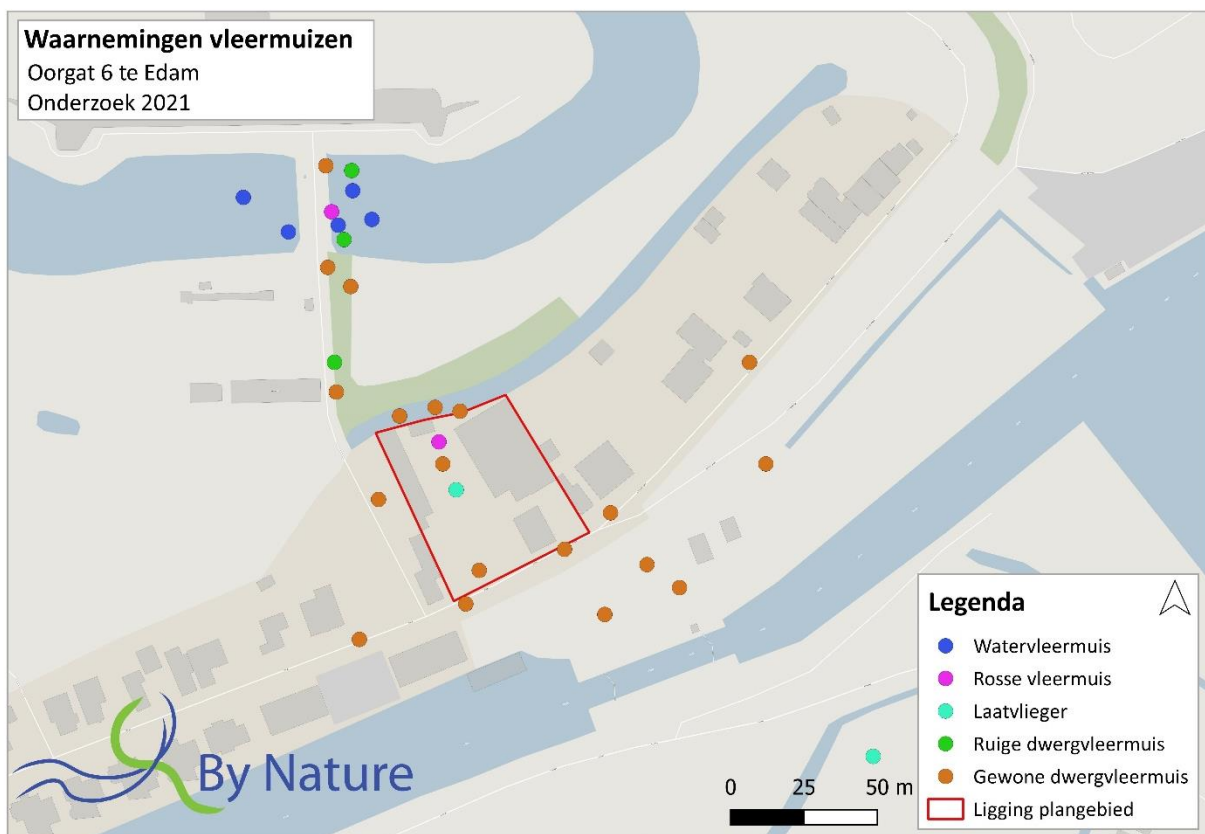
Later op de avond is een ronde gelopen door de omgeving. Tijdens deze ronde is een foeragerende meervleermuis waargenomen boven het Markermeer (buiten scope en buiten begrenzing afbeelding 4.1). Bij de Oorgat 1 is een foeragerende gewone dwergvleermuis aanwezig. Boven de watergangen rondom het NNN-gebied Fort aan de Klop zijn enkele foeragerende watervleermuizen, een foeragerende rosse vleermuis en enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen aanwezig.

De waarnemingen op 1 juli zijn sterk vergelijkbaar met de waarnemingen van 3 juni. Echter is op deze avond geen laatvlieger waargenomen. Wel een enkele overvliegende rosse vleermuis boven het plangebied. Vanaf circa 45 minuten na zonsondergang zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen aanwezig boven de watergang aan de noordzijde van het plangebied en boven de straat de Oorgat en omliggende woningen en tuinen.

Beschrijving najaarsonderzoek

Ook tijdens beide najaarsonderzoeken was een enkele foeragerende gewone dwergvleermuis aanwezig boven de watergang aan de noordzijde van het plangebied. Her en der foerageerden op deze avond enkele gewone dwergvleermuizen boven de woningen en tuinen langs de Oorgat. Sociale geluiden zijn sporadisch gehoord.

Aan de overzijde van de watergang de Oorgat en het sluizencomplex foerageren twee laatvliegers boven een weiland. Op 21 september is een foeragerende ruige dwergvleermuis aanwezig in het groen richting Fort aan de Klop. Bij de watergang rondom het Fort aan de Klop foerageren beide avonden ruige en gewone dwergvleermuizen en watervleermuizen. De gewone dwergvleermuizen af en toe sociaal roepend.

Afbeelding 4.1: Resultaten vleermuisonderzoek.

4.2 Resultaten gierzwaluwonderzoek

Op basis van het gierzwaluwonderzoek is vastgesteld dat in het plangebied geen verblijfplaatsen van gierzwaluw aanwezig zijn.

Op 11 juni is een kleine groep gierzwaluwen hoog overvliegend boven het plangebied waargenomen. Overige waarnemingen van gierzwaluw in of in de omgeving van het gebied zijn niet gedaan.

4.3 Resultaten huismusonderzoek

Op basis van het huismusonderzoek is vastgesteld dat in het plangebied geen verblijfplaatsen van huismus aanwezig zijn.

In de directe omgeving van het plangebied is een kleine populatie huismussen aanwezig. Het betreft een populatie van drie tot vijf huismussparen in de woning Oorgat 1 (zie afbeelding 4.3). Er zijn geen pendelbewegingen van huismussengemaakt tussen Oorgat 1 en Oorgat 6. Binnen de begrenzing van het plangebied zijn geen huismussen waargenomen.

4.4 Resultaten uilenonderzoek

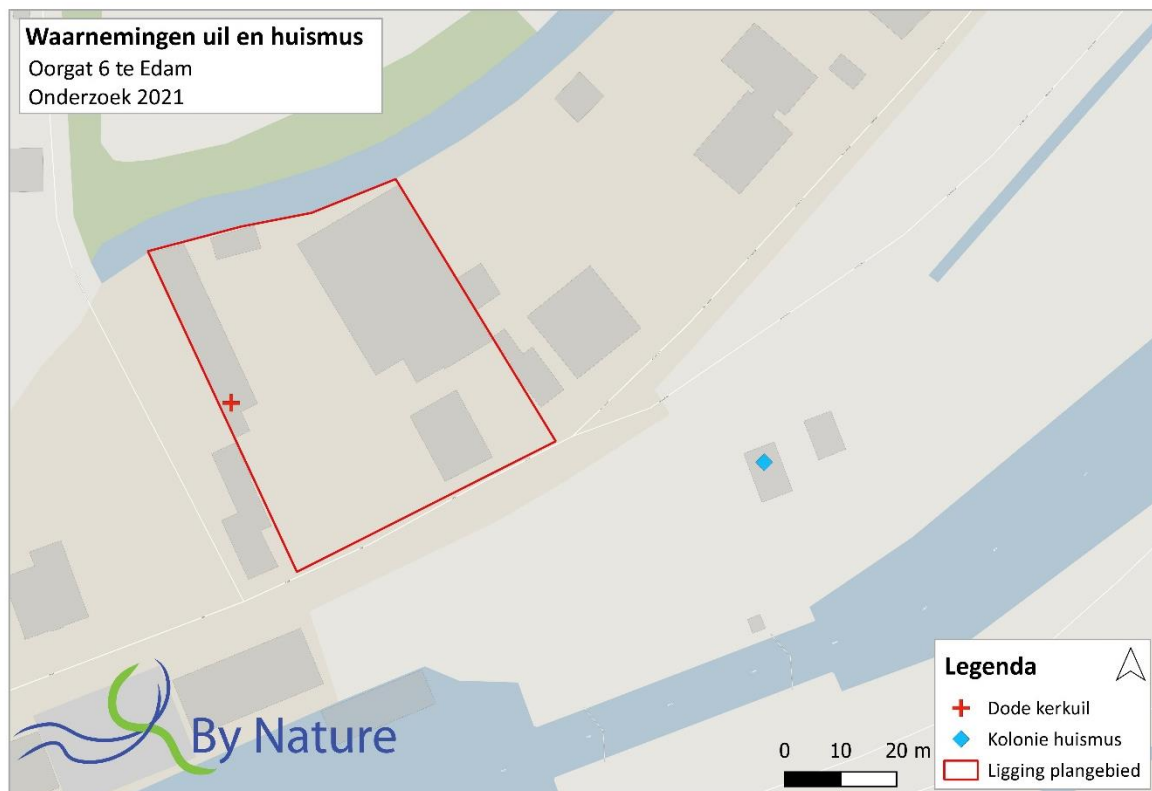
Op basis van het uilenonderzoek is vastgesteld dat in het plangebied geen vaste rust en/of verblijfplaatsen van uilen aanwezig zijn.

Op 3 juni is een dode kerkuil aangetroffen in de opstallen aan de westzijde van het plangebied (zie Afbeelding 4.2 en 4.3). De doodsoorzaak van de uil is onbekend. De uil had geen zichtbare verwondingen en was niet geringd. Naast de dode kerkuil zijn geen braakballen, uitwerpselen of andere sporen van (kerk)uil aangetroffen.

Op 14 juli zijn ook de afgesloten opstallen van binnen geïnspecteerd op sporen van uilen. Deze zijn niet aangetroffen.

Afbeelding 4.2: Links dode kerkuil. Rechts egel op het erf van het plangebied

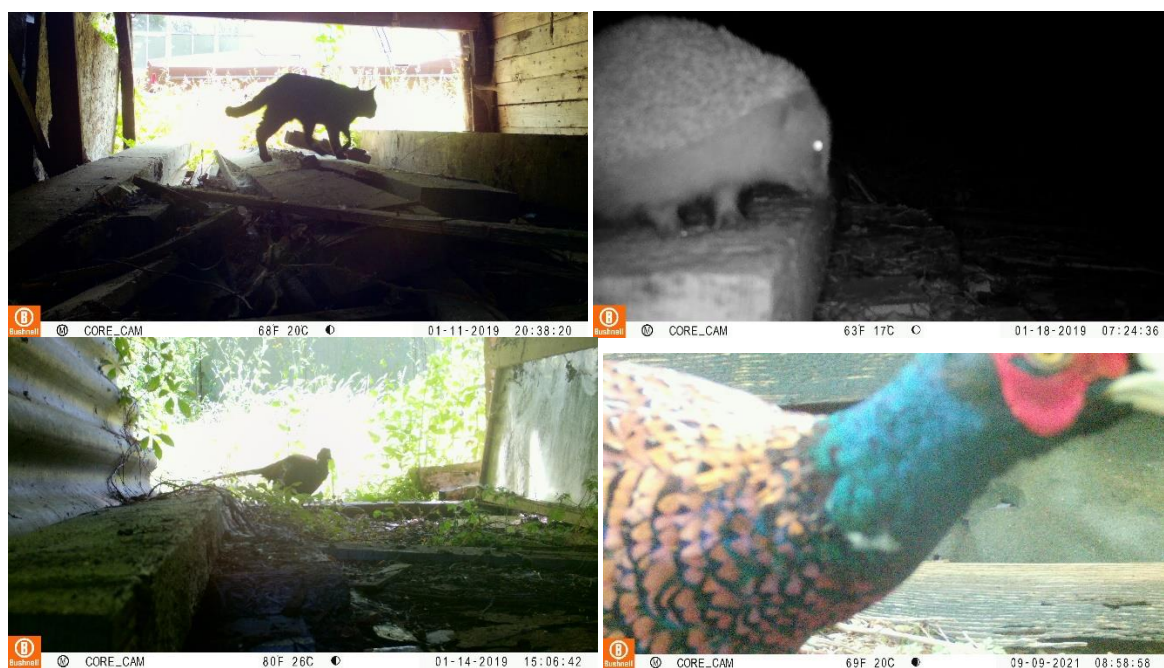
Afbeelding 4.3: Resultaten huismus- en uilenonderzoek.

4.5 Resultaten marteronderzoek

Op basis van het onderzoek wordt aanwezigheid van marterachtigen in het plangebied uitgesloten.

Op de vier wildcamera's staan foto's van onder andere verschillende huiskatten, egel, fazant, huis- en bosmuis en verschillende zangvogels. Zie afbeelding 4.4 voor een kleine greep uit de foto's. Tijdens de veldonderzoeken zijn geen sporen aangetroffen van marterachtigen.

Er zijn meerdere opnamengemaakt van egel. De egel is tevens tijdens nachtelijke bezoeken meermaals waargenomen (zie afbeelding 4.2). Dit duidt erop dat het plangebied deel uitmaakt van het leefgebied van de egel en dat de egel in het plangebied een verblijfplaats heeft..

Afbeelding 4.4: Foto's genomen door de wildcamera's. Linksboven: huiskat (camera 1), rechtsboven: egel (camera 2), Onder: fazant (camera's 2 en 4).

5. Effectbeoordeling, toetsing en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden eventuele effecten van de geplande werkzaamheden op aanwezige functies van gierzwaluw en vleermuizen uitgewerkt. Daarnaast wordt antwoord gegeven op de vraag of, en zo ja, in welke mate, verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van de onderzochte soorten, door de beoogde activiteiten kunnen worden geschaad. Indien er schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor aanvullende maatregelen en/of een ontheffing noodzakelijk is/zijn.

5.1 Functionaliteit plangebied en effecten

Het plangebied heeft geen (essentiële) functie voor vleermuizen, gierzwaluw, huismus, uilen of marterachtigen. De werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden. Voor het uitvoeren van de geplande werkzaamheden is geen ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig.

Vleermuizen en NNN

Het Fort aan de Klop en omliggend water en groen, aan de noordzijde van het plangebied, heeft wel een essentiële functie voor verschillende vleermuissoorten. Dit groen gebied maakt tevens deel uit van het NNN (Natuurnetwerk Nederland) en betreft een nationale ecologische verbindingszone¹⁰

Bij de nieuwe inrichting van het plangebied mag er geen uitstraling van licht zijn naar het groen aan de noordzijde (overzijde) van de watergang en daarmee naar het NNN. Hierbij is het dus van belang dat de tegenliggende oever en het groen aan de overzijde van de watergang donker blijven.

5.2 Aanbeveling met betrekking tot egel

Het plangebied maakt deel uit van het leefgebied van een egel. Verstoring van deze soort en beschadiging en vernietiging van leefgebied en verblijfplaatsen is niet ontheffingsplichtig. De egel staat in Noord-Holland op de lijst Provinciale vrijstellingen¹¹. Dit houdt in dat voor verstoring van de soort en het beschadigen of vernietigen van verblijfplaatsen en leefgebied van egel geen ontheffing nodig is. Wel is er sprake van de zorgplicht. Zie §7.2.2 voor een toelichting op de zorgplicht.

Vanwege de (landelijke) achteruitgang van de egel wordt aanbevolen bij de inrichting van het plangebied rekening te houden met de egel (zie afbeelding 5.1). Dit betreft geen wettelijke verplichting. Het egelvriendelijk inrichten van het groen kan onder andere door:

- Het plaatsen van (winter) groene hagen en struweel in het plangebied
- Het creëren van kruidenrijke ‘hoekjes’ in tuinen
- Groenbeheer aanpassen op de egel (bijvoorbeeld bladeren en takken in de winter in één hoek laten liggen, geen gebruik van slakkengif)
- Schuilgelegenheid te creëren door takkenbossen, een composthoop of een egelhuis
- Realiseren van een fauna uitstap plaats langs de watergang en doorgangen door schuttingen.

Afbeelding 5.1: egelhuis onder bladeren, een fauna uitstap plaats en schutting met ‘egel doorgang’¹².

¹⁰ Langstraat, 2021

¹¹ Egel staat momenteel in de meeste provincies (behalve Overijssel) nog op de vrijstellingen lijst. Er is echter discussie gaande om de bescherming van de egel te verbeteren.

¹² Egelhuis van Vivara.nl, werkgroep egels.nl

6. Conclusies en aandachtspunten

In opdracht van Oorgat Ontwikkeling BV heeft By Nature advies een ecologisch onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen en functioneel leefgebied van vleermuizen, huismus, gierzwaluw, uilen en marterachtigen in het plangebied Oorgat 6 te Edam. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de geplande herontwikkeling en realisatie van een woonzorgcomplex op het perceel.

Doel van het onderzoek betreft het vaststellen van de aanwezige functies van de genoemde soorten en soortgroepen in en in de directe omgeving van het plangebied en het opstellen van een effectbeoordeling van de voorgenomen ontwikkeling in het kader van de Wet natuurbescherming.

6.1 Conclusie

Op grond van het ecologisch onderzoek zijn de volgende conclusies getrokken:

- Het plangebied heeft geen (essentiële) functie voor:
 - vleermuizen
 - huismus
 - gierzwaluw
 - uilen
 - marterachtigen
- Het NNN-gebied ten noorden van het plangebied heeft een belangrijke functie voor verschillende vleermuissoorten. Uitstraling van licht naar de overzijde van de watergang aan de noordzijde van het plangebied moet voorkomen worden.
- Het plangebied maakt deel uit van een essentieel leefgebied van egel. Voor deze soort is een vrijstelling van kracht. Verstoring van de egel en beschadiging en vernieling van leefgebied zijn niet ontheffing plichtig. Wel is de algemene zorgplicht van toepassing (zie §7.2.2). Aanbevolen wordt om in het nieuwe ontwerp rekening te houden met aanwezigheid van de egel. Dit kan onder andere door het aanplanten/ behouden van (winter)groen struweel en hagen en het creëren van schuilgelegenheid als takkenbossen of een egelhuis.
- Voor het uitvoeren van de geplande werkzaamheden is geen ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig.

6.2 Aandachtspunten

Onderstaand aandachtspunten betreffende overige aangetroffen soorten of waarnemingen en de algemeen geldende regels en verplichtingen uit de Wet natuurbescherming.

6.2.1 Broedvogels

Alle in Nederland broedende vogels zijn strikt beschermd. In gebruik zijnde nesten van vogels mogen niet opzettelijk beschadigd, verwijderd of vernield worden. De meeste vogels broeden in de periode maart tot en met juli (globaal 15 maart t/m 15 juli). Maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Indien de werkzaamheden in de periode maart t/m augustus worden uitgevoerd, dient de aanwezigheid van vogelnesten voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd te worden.

6.2.2 Zorgplicht

De algemene zorgplicht is te allen tijde van toepassing. Dit houdt in dat indien mogelijk schadelijk effect zoveel mogelijk dient te worden voorkomen. Te denken valt aan:

- tijdens vorst periodes geen groen te verwijderen (vanwege overwinterende egel).
- tijdens werkzaamheden grondgebonden dieren als egel de gelegenheid te geven om te vluchten. Werk van de ene naar de andere zijde om insluiten te voorkomen
- het verplaatsen van dieren naar veilige locaties buiten het werkgebied indien zij aangetroffen worden tijdens de werkzaamheden.

6.2.3 Geldigheid

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en de werkzaamheden, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn. De conclusies van dit onderzoek zijn 3 jaar geldig.

7. Geraadpleegde bronnen

Project specifieke bronnen

- Langstraat, M. 15-06-2021. Quickscan flora en fauna Oorgat 6 te Edam, Rapportnummer 2117-01v0.1, By Nature advies, Delft.

Kaartmateriaal

- Open streetmap:
- Google maps: <https://maps.google.nl/>

Vakinhoudelijke bronnen

- <https://mijn.rvo.nl/>
- www.vleermuisnet.nl
- Protocol vleermuizen', Vakberaad vleermuizen, Netwerk Groene Bureaus, 2021.
- Kennisdocumenten BIJ12: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming>
- <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/natuurwetten-en-regelgeving/provinciale-verordeningen/wet-natuurbescherming/>
- Dietz, C., Helversen, O van, et al, maart 2009, Vleermuizen, Alle soorten van Europa en Noordwet-Afrika, Biologie, Kenmerken, Bedreigingen, Tirion Natuur
- Dietz, C., Kiefer, A, 2017, Veldgids Vleermuizen van Europa, KNNV uitgeverij, Zeist

Verspreidingsbronnen:

- Nationale Databank Flora en Fauna;
- www.vogelbescherming.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.verspreidingsatlas.nl

Natuur inclusief bouwen:

- Vivara.nl

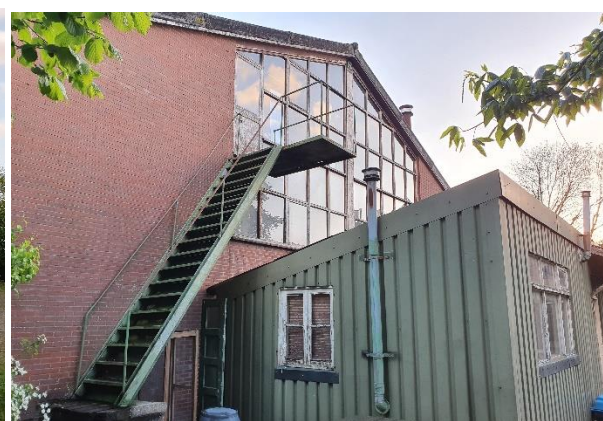
Fotomateriaal:

- M. Langstraat, By Nature advies.

Bijlage 1: Foto-impressie van het plangebied

Het woonhuis gezien vanaf de voorzijde, oostzijde, noordzijde (achterzijde woning) en westzijde.

De loods achter het woonhuis en een blik op de achterzijde van het erf

Verschillende foto's van de opstallen, het erf en de watergang aan de achterzijde van het erf